

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Ljubljanska univerza!

Med navdušenje, ki je ravno zadnje dni do neba priklopelo, spustili so jugoslovanski državni poslanci leden žarek svojih važnih taktičnih oziror. V tem pogledu se včerajšnjemu »Slovincu« brzojavlja z Dunaja: Jugoslovani so pritrdili, da se vseučiliški predlog postavi za predlog o kmetijskih zadrugah iz važnih taktičnih oziror. Vlada je vsled tega prišla v veliko zadrego. Kakor se čuje, se sedaj vlada pogaja z Jugoslovani, da bi ta predlog popolnoma umaknili. Jugoslovani pa nočejo odnehati.

Zares, »junaštvo« Jugoslovancov je imponujoče, ker »kakor se čuje« nočejo odnehati! In vlada je v velikanski zadregi! Čemu neki? Morda zato, ker so ji junaki Jugoslovani napravili gaz do pravičnega dnevnega reda? Prav tako, kakor bi tisti, ki si ga iz vode potegnili, kričali, da je vsled tega v zadregi!

Naš dunajski poročevalec nam o celi ti zadevi takole piše:

Ko sta se včeraj dr. Tavčar in dr. Ferjančič z ljubljanskega shoda na Dunaj vrnila, čutila sta takoj, da radi ljubljanske univerze nekaj v zraku leži. Povpraševala sta pri konservativnih slovenskih poslancih, če pride popoldne dotični nujni predlog v razpravo, ker sta upala, da se njima ponudi prilika, poseči v debato. Dobila sta pa v odgovor, da razprave ne bode, ker se je že zadnji petek vršilo posvetovanje Jugoslovancov. Kaj pa se je pri tem posvetovanju sklenilo, to se ni hotelo povedati, češ, da so vsi udeleženci pod častno besedo zavezani, da molče. Prav kakor da sta Tavčar in Ferjančič kaka tuja židovska žurnalista, ko jima cela stvar nič mari ni! In častna beseda! Kadar kak klub kako veliko neumnost sklene, zapečati jo navadno s častno besedo, da se bode molčalo! Šele ob treh, ko se je poslanec Gabršček vrnil iz Prage, izvedeli so člani naprednega jugoslovanskega kluba, da je bilo v petek v resnici nekako posvetovanje o vseučiliškem pred-

logu, sklicano kar vrat na nos. Pri tem posvetovanju se je naglašalo, da je baje podpredsednik Žáček slovanskemu središču naznanil, da zastopniki »plemenitega« poljskega naroda nikakor nočejo glasovati za nujnost. Dalje se je povdarjalo, da je zastopnik mladočeškega kluba istotako se izrazil, da se za nujnost niti navadna večina ne bode dobila, vsled česar bi se za bodočo usodo stavljenega predloga ustvaril nevaren prejudic. In končno je baje še grof Zedtwitz obvestil slovansko središče, da namerava vlada državni zbor takoj razpustiti, če se predlog o ljubljanski univerzi ne odloži. Vsled tega je večina sklenila, da se omenjeni predlog za toliko časa odloži, da bode dokončana dolga razprava o dolgem zakonu glede kmetijskih zadrug. To se pravi ad calendas graecas, ali pa vsaj za toliko časa, ko se niti zadnji vrabec na strehi državne zbornice ne bode več brigal za ljubljanskega vseučilišča nujno vprašanje! Sklicala se je takoj seja naprednega Jugoslovanskega kluba. Pri ti seji se je sledeče naglašalo:

Konstatiralo se je pred vsem, da se vlada za celo stvar čisto nič ne briga; in da bi se politični položaj prav nič ne spremenil, če se seja z dne 2. decembra posveti ljubljanskemu vseučilišču, ali ne. In končno, če bi vlada, ki je morala že toliko manj važnih nujnih predlogov preboleti, ravno radi našega predloga razpustila državni zbor, bi s tem ravno ta predlog dobil nekako politično važnost, nekaj politični pomen, ki bi ga potisnil v ospredje javne pozornosti, kar bi stvari sami gotovo ne škodovalo. Posebno tudi zategadelj ne, ker se Jugoslovancem novih volitev prav nič bati ni treba!

Argument, da bi se ne dobila kvalifikovana večina za nujnost ali, da bi se sploh tudi navadna večina ne dobila, ni piškavega oreha vreden, ker bode v tem oziru položaj po razpravi o kmetijskih zadrugah ravno tak, kakor je dandanes. Da bodo zastopniki »plemenitega« poljskega kluba navadno tudi takrat imeli svoje

muhe, o tem prav nič ne dvomimo! Sicer se pa ne gre za večino, katera se dandanes ne more še pričakovati, gre se samo za moralichen uspeh. Tega pa je pri spretnem zastopanju naših poslancev bilo pričakovati, ker toliko mora vsak pripoznati, da za zdravo debato ni bilo pričakovati ugodnejših časov, kakor so dandanes. Tukaj se niti trenutek ni smel zamuditi, in to z ozira na velikansko agitacijo, ki se je za vseučilišče med dično našo akademično mladino in med narodom samim razvnela. Vsled svojega sklepa, da naj se predlog odloži, pa so se jugoslovanski poslanci — če tudi bona fide — s celim narodom postavili v vidno nasprotje, in zagazili so v črez vse neprijeten položaj, da dobi narod vtisek, kakor da so ga njegovi zastopniki v državni zbornici nekako — če se smemo tako izraziti — za nos vodili. Če bodo naši poslanci v bodoče kake take predloge stavili, morajo takoj od pričetka vse posledice v pretres vzeti, morajo si torej takoj od pričetka predočiti, kaj da prav za prav hočejo! In kaj si naj misli vlada, ako so naši državni poslanci svoj predlog tako hitro odmaknili? Da ti zastopniki svojemu predlogu ne pripisujejo nikake resnosti, ali pa kvečjemu tisto resnost, katero dajejo Vse-nemci predlogu radi Burov, ki se je tudi brez težave dal odložiti.

Napredni jugoslovanski klub je torej sklenil, da slovesno protestuje proti odložitvi nujnega predloga o ljubljanski univerzi, in dr. Ferjančič dobil je nalog, da o tem obvesti druga dva kluba.

Dr. Ferjančič je to tudi storil, ali vzlic temu ostala je večina — vsaj včeraj, v ponedeljek je bil položaj tak — pri prejšnjem sklepu. Videli smo zopet dr. Šusteršiča, voditi celo akcijo. Hodil je okrog z imenitnimi pogledi, in s strastnimi gestami! Mož se zopet malo čuti. In na nas napravlja utis, da hoče dr. Šusteršič univerzitetno vprašanje porabiti v to, da svoj zaželeni politični kimpež iz blata izvleče. Zategadelj utemeljevanja stavljenega nuj-

nega predloga ni hotel nikomur drugemu prepustiti, dasi je dobro vedel, da radikalne nemške stranke niti govoriti ne bi pustile. Upa pa prej kot ne, da bode čez nekaj mesecev bolje, in zategadelj dobila je prednost razprava o kmetijskih zadrugah!

Pri koncu samo jedna pripomba! Zaprčela se je prva skupna in složna akcija jugoslovanskih državnih poslancev. Ne rečemo, da se je ponesrečila, ali malo izjalovila se je pa gotovo! Napredni jugoslovanski klub bode tudi v bodoče za skupne akcije, ali le na ta način, da vsak klub posebej stavi dotični skupni predlog, tako, da se stvar more umakniti le tedaj, če vsi trije klubi umaknejo svoje predloge. Da bi pa večina odločevala, to ni dobro, kakor se je pokazalo v sedanjem slučaju.

V Ljubljani, 3. decembra. Avstrijsko in velikonemško časopisje

se v zadnjem času ostro napada. Zlasti poljski in češki ter sploh slovanski listi pišejo zadnje dni nenavadno odločno proti surovi politiki na poljskem Pruskem; zato pa seveda tudi velikonemški listi ne pišejo ljubeznivih člankov o naši državi, vladi in o avstrijskih Slovanih. Smešni pa so ti velikonemški listi, ki celo zahtevajo naj bi Koerber v državnem zboru Velikonemčijo nekako prosil odpuščanja radi omenjenih napadov. Oficijozno »Berl. N. Nachr.« grozé celo Avstriji! »Münchener Ztg.« je zato prinesla z Dunaja neki dopis, ki trdi, da so poljske demonstracije proti Prusiji kroge na Dunaju jako nemilo dirnile, a da so tudi izjave nemških listov proti Avstriji skrajne neumestne. Pomisliti treba — pravi oficijozni člankar — da Avstrija ni odločno nemška država, zato ne more prepovedati, da ob izvestnih prilikah Nemci, Poljaki, Italijani i. dr. simpatizujejo s svojimi krvnimi brati onstran črnozlatih mejnikov. Berolinsko časopisje vendar ni moglo pričakovati, da bodo avstrijski in ruski Poljaki k obsodbi svojih poljskih bratov na Pruskem ploskali! Zato pa je tem neumestnejša gonja proti Koer-

LISTEK.

Francoska univerza v Ljubljani.

Priobčil Janko P. Kamniški.

»Inter arma silent Musae«. Vendar se mi zdi, da tudi to, že prastarim narodom znano pravilo ni vezalo velikega genija, nesmrtnega sina Korzike, kakor njegov duh v dnevih sreče in slave sploh ni poznal mej, ki so določene navadnim zemljanom.

Dvoglavo namreč, z Martovim in Minervinim obličjem je zavaladalo francosko gospodstvo v ilirskih provincijah. Kajti komaj so Francozi osvojili ilirske dežele, že so začeli z organizacijo javne uprave. Umevno je, da kot visoko izobražen narod tudi niso pozabili jedne najvažnejših nalog dobre uprave, šolstva. Preosnova in uredba ilirskih šol se je izvršila na ukaz (arrêté) generalnega guvernerja Marmonta z dne 4. julija 1810.

Glasom te naredbe so ustanovili Francozi 2 osrednji šoli (écoles centrales, vseučilišče) v Ljubljani in Zadru, 25 gimnazij oziroma licejev; poleg tega ukazuje omenjena naredba ustanovitev deške

ljudske šole v vsaki občini in dekliške v uradnem sedežu vsakega okraja, v Ljubljani in Zadru pa še ustanovitev posebne šole za umetnost in obrt.

Nas seveda pred vsem zanima ljubljanska »école centrale«. Ta francoska univerza naj bi bila le izpopolnitev prejšnjega ljubljanskega liceja, to je bogo- in modroslovne fakultete v popolno vseučilišče; novi francoski licej pa naj bi bil gimnazija, združena z bogoslovnim oddelkom.

Zaukazano je bilo predavati na tem vseučilišču v naslednjih predmetih: v francoskem, italijanskem in latinskem govorništvu, metafiziki, naravnem pravu in morali, občni zgodovini, civilnem in kazenskem pravu, risanju, arhitekturi, matematiki, mehaniki, hidravliki, eksperimentalni fiziki, občni in farmacevtski kemiji, naravoslovju in botaniki, anatomiji in fizijologiji, patologiji, kliniki, zdraviloslovstvu, higijeni, kirurgiji in porodništvu. Sluša telji pa so bili poleg tega še obvezani, vsak teden enkrat udeležiti se vojaškega pouka pod vodstvom častnikov.

Izprašani vseučiliški sluša telji naj bi imeli pravico, izvrševati posle zdravnikov, kirurgov, lekarjev, inženirjev, profesorjev in pravnikov.

Seveda ni bilo mogoče takoj leta

1810 začeti z vsemi predavanji, ampak le z onimi iz najvažnejših predmetov, namreč razum iz bogo- in modroslovnih predmetov prejšnjega liceja, iz medicine, kirurgije, kemije, pravoslovja, arhitekture in zemljemerstva (alpenlage). Vendar se je že tedaj dovolilo, da podeljuje vseučilišče vsa akademična dostojanstva.

Kot učni jezik je bila določena francosčina, zraven pa tudi laščina in latinsčina.

Za vseučiliške profesorje so bili imenovani vsi profesorji prejšnjega liceja »kot izvrstno vsposobljene moči«.

To francosko vseučilišče se je otvorilo 15. novembra l. 1810 v navzočnosti maršala Marmonta, vseh dostojanstvenikov in mnogoštevilnega občinstva. Pri otvoritvi sta govorila generalni šolski nadzornik abbé Rafael Zelli in vseučilišni regent kanonik Walland. Vseučilišni kancelar pa je bil znani poznejši tržaški škof, pisatelj Matej Ravnikar.

Posebno slaven profesor ljubljanskega vseučilišča je bil botanik Franc de Paula Hladnik*), ki je bil tudi kustos od Fran-

*) Dekret, s katerim je bil imenovan profesorjem, se glasi tako-le: Provinces d'Illyrie (Nr. 237) Instruction publique à Laybach le 8. novembre 1810. Monsieur François Hladnik! S. E.

cozov novoustanovljenega botaničnega vrta na Karlovski cesti. Z vsakim vseučiliščem je bil namreč po francoski instrukciji združen tudi botaničen vrt, fizikalni in kemični kabinet ter posebna knjižnica.

Takoj prvo leto pa se je pokazalo, da je bila preosnova prenačljena, da stoji vseučilišče na preširoki podlagi ter da število učencev in uspeh nista primerna ogromnim stroškom. Razum tega je bila pa reorganizacija potrebna vsled cesarskega ukaza, da so vse francoske postave veljavne za ilirske dežele. Ljubljanska univerza se je morala tedaj prilagoditi francoskim stroškom. Radi tega je veliki organizator, novi generalni guverner general Bertrand z naredbo z dne 6. decembra 1811 vnovič preosnoval ilirsko šolstvo in izpremenil prejšnjo t. zv. osrednjo šolo v akademijo, vseučilišče z bogo-, pravo-, modroslovno in medicinsko fakulteto ter imenoval za akademijske profesorje na-

Mr. le Maréchal Gouverneur Général par article Ier de son arrêté nomination des professeurs d'Illyrie, signé le 29. octobre vous a nommé professeur d'histoire naturelle et de botanique aux Ecoles centrales de Laybach. Ayant l'honneur de Vous en donner communication je vous invite à vous rendre aux mêmes écoles pour exercer vos fonctions. Agréé etc. — L'inspecteur général de l'instruction publique.

berju, ki je sicer v Nemčiji priljubljen. Avstrijska vlada doslej ni imela povoda, nastopiti proti izražanju simpatij in proti nabiranju prispevkov za obsojence v Vresnjiški pravdi; če bi bila to storila, bi se neodpustno udala pruskemu ne-umestnemu vtikanju v naše razmere. Če podpira pruska vlada politično »Los von Rom« gibanje na Avstrijskem z denarjem in agitatorji, potem tudi Koerber izražaj simpatij obsojenim pruskim Poljakom ne bo prepovedal. Sploh se delajo pruski listi kot da igra Avstrija v svoji zvezi z Nemčijo vlogo nemške vazalne države. Kadar ni Velikonemcem kaj po volji, začno hujskati proti zavezni državi, ki se itak strahopetno trudi, da pleše po piščalki grofa Bülowa. In čudno, da hujskajo prav glasila velikonemškega zunanega ministristva proti Avstriji, podpirajo antidinastične pojave v naši državi ter delajo cislitvanski vladi vedne težave. Tako kaže vse, da se sme v Avstriji goditi le to, kar je vseč v Berlinu, sicer pa zmerjajo in hujskajo celo proti tako odločno nemškemu kabinetu kot je Koerberjev.

Obsodba ljubezni do materinščine.

K vnebovpijoči obsodbi 21 Poljakinj in Poljakov v Vrešnji se poroča, da se je začelo gibanje proti nemškemu učiteljem ondote katoliške ljudske šole s tem, da otroci na nemška vprašanja niso hoteli odgovarjati. Vlada je odredila, naj se tri tedne le predava in nič ne izprašuje. A tudi potem niso hoteli otroci odgovarjati na nemška vprašanja. Vlada je zopet odredila, naj se tri tedne zopet le predava. Ker se to ni pomagalo, so nadzornik in učitelj sklenili, da otroke pretepejo. To se je zgodilo. Na krik pretepanih otrok pa se je pred šolo naglo nabralo več sto Poljakov in Poljakinj, ki so napadli šolo s kamenjem, vdrli v poslopje, pretepli in ranili učitelje. Izgredi proti učiteljem so se ponavljali še več dni, dasi je vlada svojo odredbo gleda nemškega pouka krščanskega nauka preklicala. Med Poljakinjami je veliko gibanje in tudi židovke so za poljski pouk. Gališki Poljaki hočejo pruske trgovce bojkotirati.

Vojna v Južni Afriki.

Kitchener je sporočil o delovanju angleških kolon sledeče: Buri operirajo v 10 okrajih in proti njim nastopajo: general Bruce Hamilton v okraju Ermel menda proti Bothi; polkovnika Dawkins in Colenbranden proti burskemu oddelku, katerega vodi Badenhorst severno Pretorije; lord Methuen in polkovnik Kekewich v okraju Klerksdorp, jugozahodno Johannesburg; general Elliot v okraju Harrysmith na severovzhodu Oranja; general Rundle pri Witziehoeku; več kolon preganja »razpršeni« oddelek Branda na jugozahodu; polkovnik Mande je ob reki Oranje pri Sandspruitu; polkovnik Muoro je imel minoli petek opravka z oddelkom Myburga med Barclay Eastom in Rhodesom; polkovnik Scobell zasleduje oddelek Fouchea med Dordrechtom in Cliffordom; na jugozahodu ženejo angleške čete Bure

slednje gospode, ki so bili vsi domačini: kanonika Wallanda, za ravnatelja in profesorja morale in cerkvene zgodovine; prof. Ravnika za dogmatiko in eksegezo; Dollinarja za institucije in »code Napoleon«; Antona Melzerja za anatomijo, fiziologijo, in kirurgijo; za patologijo in kliniko Schmidta (?) pozneje Jeunika; za fiziko in kemijo prof. Kersnika; za naravoslovje in botaniko Hladnika; Gunza za matematiko in slednjič Kosa za modroslovje.

Na novem preosnovanem vseučilišču se je izvestno z novim šolskim letom pričelo živahnejše življenje z najlepšimi upi za bodočnost. Iz te dobe ljubljanskega francoskega vseučilišča nam je ohranjen tudi jako zanimiv književni spomenik: »Recueil de regles de droit et de preceptes de morale. A l'usage de la jeunesse des provinces illyriennes par N. A. Tournai. A Laibach de l'imprimerie de Joseph Sassenberg et se trouve chez les libraires de l'Illyrie.« 1812. (8°XII a. 447). V predgovoru pravi pisatelj Tournai, bivši policijski komisar in intendantni tajnik v Gorici, da so v Iliriji vsled neznanja francoskega jezika in vsled visoke cene francoskih knjig le-te na Kranjskem jako redke. Zategadelj je pa sestavil to knji-

vedno proti severju. Potemtakem je bojišče še vedno sila razprostrto in ogromno, kar dokazuje, da so Buri delavni še vedno na vseh krajih in koncih. Sistem z blockhišami se je Angležem baje doslej dobro obnesel, a bo treba še mnogo novih takih stražnic. »Morningpost« poroča, da so Buri sedaj res začeli trpeti pomanjkanje, da nimajo ne živil, ne streljiva, ker so pregnani iz bogatih okrajev. Ta list trdi, da se vrši že zadnji del vojne. Iz Haaga poročajo, da resno pričakujejo, da se začne mirovna pogajanja. Predsednik Krüger se je baje izrazil, da sklene mir, če se prizna republikama neodvisnost tudi pod angleško kontrolo v zunanjih zadevah.

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov spodnještajerskih, 30. novembra. »Nekateri učiteljska društva spodnještajerska so priobčila izjavo, — prim. »Slov. Narod« št. 260, in 274. — »da smatrajo članek v »Učiteljskem Tovarišu« št. 28. t. l. z napisom »Slovenskim učiteljem na Spodnjem Štajerskem — v preudarek« kot neumestnim in neutemeljenim, ker ni stvarno resničen«. Naš namen sicer ni, da bi se obširno bavili z dotičnim člankom, razmotiravajoč, je li umešten in utemeljen ali ne, kajti to je v prvi vrsti poklicano uredništvo »Učit. Tovariša«, ki je, če smo prav poučeni, popolnoma iz lastnega nagiba posnelo tozadevno notico po »Domovini«; v naslednjih vrsticah hočemo namreč le pojasniti, da se nam zdi dotični članek v »Učit. Tovarišu« oziroma v »Domovini« popolnoma stvarno resničen. Da nam bo pa lažje podpreti svoje trditve, in ker še itak ni bil napadani članek v »Slov. Narodu« priobčen, zato ga tukaj nakratko posnamemo; dopis namreč slove: »Slov. učiteljem na Sp. Štajerskem — v preudarek. V Gradcu se je vršil dne 12. in 13. septembra t. l. shod štajerskega »Lehrerbunda«, pri katerem so bili navzoči — kakor nam priča stenografsko poročilo — tudi slov. učitelji. (Zastopanih je bilo 8 slovenskih učiteljskih društev). — Nato zastavlja dotični dopisnik učitelstvu naslednja vprašanja: 1) Ali je mogoče slovenskim učiteljem, da korakajo složno — ali kakor se je izrazil v svojem govoru drž. poslanec Seitz: »mitmarschieren« — z brezdovinskih socialnimi demokrati, ki so pri vseh volitvah po spodnještajerskih mestih in trgih podpirali nemškutarstvo? (Na Kranjskem (v Idriji) pa klerikalce. Op. ured. »Učit. Tovariša«.) 2) Ali ni bilo slovenskim učiteljem tesno pri srcu, ko je odmeval gromoviti »Heil!« v pozdrav na zborovanje došlemu poslancu Maliku, in ni li zagorelo spodnještajerskim učiteljem pod nogami, ko je omenjeni poslanec ob splošnem pritrjevanju naglašal važnost narodnostnega momenta za učiteljstvo? 3) Ni li za slovensko učiteljstvo poniževalno, če izjavi predsednik »Lehrerbunda«, da so najbolj navdušeni podpiratelji nemškega društvenega glasila »Schul-

žico, hoteč podati učeči se posebno visokošolski mladeži ilirski ona načela posebnosti rimskega prava, podlage francoskih zakonov, ki naj bodo po cesarski naredbi z dne 15. aprila 1811 jedino veljavni v ilirskih pokrajinah. Toda, ne le pravna, ampak tudi etična rimska načela, na katerih so prava vzrastla, hoče pisatelj podati akademični mladini v nadi, da bo obenem njegovo delo pospeševalo razširjanje francoskega jezika in duha ter pripomoglo k slavi francoskega imena. Po kratkem uvodu, v katerem razlaga osnovne pojme prava, navaja v 567 členih najvažnejša pravna načela, nakar po konciznem diskurzu o morali prehaja k 490 moralizujučim in etičnim izrekom rimskih modroslovcev.

Toda dolgo časa se ni razvitala ljubljanska alma mater; zvezda genijalnega Francoza je jela temniti in s tem se tudi majati ljubljanska univerza. Ko so se vrata slovenske stolice zaprla za Francoze, zatvorile so se tudi duri ljubljanskega vseučilišča.

Nekaj več kot spomin na ta najvišji kulturni zavod je pa vendar le ostalo — ideja namreč slovenske univerze, katere ne more zatreti nobena sila, dokler se zopet ne uresniči.

und Lehrerzeitung« slovenski učitelji, dočim je slovenski učiteljski list »Popotnik« pred nekaterimi meseci poročal, da je zbog brezbriznosti naročnikov blizu poloma? 4) Ali se more slovenski učitelj navduševati za tak brezpogojni centralizem, kakor ga je na shodu koval v zvezde drž. posl. Seitz, ne da bi se nam poprej v Gradcu in na Dunaju zajamčila narodna enakopravnost? — Prepričani smo, da so si pri shodu navzoči slovenski učitelji že določno odgovorili na ta vprašanja, zakaj pri zborovanju se ni nihče izmed njih oglašil za besedo — in nič odgovora je tudi odgovor«. To bi bila vsebina članka v »Učit. Tovarišu«.

Pisatelj tega članka pravi takoj v začetku, da si je ustvaril svoje zaključke na podlagi stenografskega zapisnika o »Lehrerbundovem« zborovanju. A mi pogledimo, kaj je poročala o tej zadevi »Tagespošta« v št. 254. — 1) O skupnem postopanju učiteljev in socialnih demokratov se je izrazil drž. posl. Seitz: »Die Socialdemokratie hat kein Interesse daran, dass alle Lehrer socialistisch sind, denn sie weiss, dass zur Erreichung ihrer Ziele die Arbeiterschaft berufen ist, während die Anhänger anderer Stände nur mitmarschieren«. Ali posl. Seitz torej ni želel, da bi imel med učiteljstvom nekaj odkritih pristašev, a drugi da složno korakajo s socialnimi demokrati? 2) Kar se tiče »Heil-ov«, v pozdrav zagrizenemu vsenemškemu poslancu Maliku in pa njegovega naglašanja »narodnostnega momenta«, o tem je pisala »Tagesp.«: »Der Vorsitzende begrüsste den indessen erschienenen Abgeordneten Malik (Heil-Rufe). — Torej ovacija njegovi osebi, predno je še izgovoril kako besedico! »Der Redner — Malik — ermahnte die Versammlung, in ihren Forderungen nicht zu erlahmen und betonte den nationalen Gedanken«. In dopis v »Učit. Tovarišu« je naglašal samo to dejstvo, torej prav nič neresničnega. Z ozirom na list »Schul- und Lehrerzeitung« je izjavil »Bundov« predsednik, g. Keller: »Die slovenischen Kollegen sind viel eifrigere Mitglieder, weshalb auch das Bundesorgan im Unterlande am stärksten, in Mittelsteiermark aber am schwächsten vertreten ist«. A nasprotno se še vsi dobro spominjamo besed, ki jih je govoril blagajnik slovenske »Učit. Zaveze« na Bledu, da se bo namreč moral »Popotnik« nehati izdajati, če ne store brezbrizni naročniki v kratkem svoje dolžnosti. Menim, da je na podlagi te žalostne paralele pač očitno, kako poniževalno je tako dejstvo za slovensko učiteljstvo. Žalosten je gotovo ta faktum, a žalibože tudi resničen! 4) V članku se končno trdi, da je posl. Seitz koval centralizem v zvezde; tudi ta trditev je resnična, kajti »Tagesp.« je poročala o tem: »Seitz ... eine gründliche Regelung lässt aber nur der Centralismus erwarten, dem auch aufgeklärte (?) Leute den Vorzug geben«. Torej je tudi v tej točki članek v »Učit. Tov.« povsem resničen!

Kje tiži torej neresnica, na katero se opirajo izjave nekaterih učiteljskih društev? Ali pa morda ni poročilo, priobčeno v »Tagespošti«, povsem resnično? V tem slučaju bi se vendar moral objaviti kak popravek, o katerem pa doslej še ni sluha ne duha. Mogoče pa tudi, da še velja stara prislovica: »Resnica oči kolje!«

Resnicoljub.

Slovenski narode!

Preteklo je pet let, odkar se je podpisani odbor obrnil do slovenskega naroda s pozivom, da omogoči postaviti primeren spomenik svojemu največjemu liriku Francetu Prešernu. Drage volje priznavamo, da je ta poziv v vseh slojih slovenskega naroda, ki se zanimajo za kulturni napredek, našel priličen odmev. V teku teh petih let se je nabrala za naš maloštevilni, duševno in gmotno potlačeni narod, lepa vsota 30.000 kron. Lepa hvala vsem, ki so temu uspehu pripomogli!

Ali žal, da dosedanji napor ni dovoljen, da bi pokrili troške nameravanega spomenika. Z dosedanjimi doneski bi se pokrila dobra polovica proračunanih troškov, treba je pa še vsaj 20.000 kron nabrati, da se pokrijejo troški. V prijetni nadi, da slovenski narod ne bode pustil

odbora na cedilu, naročil je podpisani odbor pri umetniku gospodu Ivanu Zajcu na Dunaju izvedbo njegovega, s prvo nagrado obdarovanega načrta in kakor je bilo čitati v dunajskih listih, smemo upati, da bode delo dostojno pesnika — ter v čast narodu, ki mu spomenik postavlja in umetniku, ki se je lotil s pravim navdušenjem dela.

Odbor je nameraval postaviti spomenik ob stoletnici pesnikovega rojstva. Ta rok je potekel in spomenik še ne stoji. Kriv ni temu ne odbor in ne umetnik, ki ga izvršuje. Kriv je nedostatek sredstev. Smelo je bilo celo podjetje odborovo, da se je odvažil za naročilo, predno je bilo dovolj sredstev nabranih.

Da pa storimo svojo narodno dolžnost, in čim prej postavimo spomenik slavnemu pesniku Francetu Prešernu, zato se obrača podpisani odbor ob Prešernovega rojstva obletnici do celokupnega naroda z novim pozivom, da z mnogobrojnimi doneski omogoči dovršiti započeto delo in tako pokazati svetu, da tudi mali slovenski narod ve ceniti svoje ime in pesnike ter jim po svojih sredstvih postavljati primerne spomenike.

Obračamo se poimenoma do vseh društev slovenskih, da o pustnem času prirejajo veselice v korist Prešernovega spomeniku. Pozivljemo javne korporacije, da iz svojih sredstev naznačijo primerno vsoto v ta namen. Vabimo naposled vse slovenske rodoljubkinje in rodoljube, posebno čestilce Prešernove muze, da po svoji moči prispevajo k oživetvorjenju ideje narodne hvaležnosti do Prešernovega genija.

Uverjen, da se bode slovenski narod drage volje odzval temu vabilu, prosi podpisani odbor, da se blagovolijo prispevki pošiljati, kakor doslej, ali neposredno odboru, ali pa slovenskim časopisom, katere prosimo, da se živo zavzemajo, kako bi se čim prej vzdignil Prešernov spomenik v beli Ljubljani.

V Ljubljani, 3. decembra 1901.

Za odbor za napravo spomenika Francetu Prešernu:

Iv. Hribar, župan, t. č. predsednik.

Rajko Perušek, c. kr. profesor, t. č. podpredsednik; Fran Trdina, mestni knjigovodja, t. č. tajnik; dr. Josip Starč, c. kr. tajnik finančne prokuratorje, t. č. blagajnik; dr. Maks Pirec, odvetnik, Andrej Senekovič, c. kr. gimnazijski ravnatelj, dr. Ivan Tavčar, odvetnik, t. č. odborniki.

Shod za vseučilišče.

Na shod, ki se je vršil v nedeljo v »Mestnem domu«, so došli naslednji brzojavni pozdravi:

Ajdovščina: Pridružujemo se manifestaciji slovenske metropole ter kličemo: Živela univerza! — Županstvo Ajdovščina.

Sloven. Bistrica: Kipečim navdušenjem pozdravljamo velečastni shod bele Ljubljane. Zahtevanje slovenskega vseučilišča odmeva glasno do neba. — Slovenski udje slovenje-bistriškega okrajnega zastopa.

Slovenska Bistrica: Ljubljana bela! Čas je tu, ko naša vseh zahteva po slovenskem vseučilišču do neba zaori, odmeva. — Čitalnica.

Brežina: Srčen pozdrav udeležencem javnega shoda v prid dosege prepotrebne slovenskega vseučilišča v Ljubljani. — Občina Brežina.

Brežina: Z veseljem pozdravljamo krepko in odločno zahtevanje slovenskega vseučilišča. — Alojz Grgec, Ivan Gruden.

Brinje: Bračo Slovenci! Jednoglasi zahtevajte oživetvorenje slovenskega vseučilišča v Ljubljani, da tim prije postignemo i oživetvorimo celokupno hrvatsko državno pravo. Živela slovenska i hrvatska sviet! — Sabljak, župnik.

Celje: Slava in hvala slovenskim akademikom in vrlim ljubljancem kot prvoboriteljem za osnovo domačega vseučilišča. Tudi ves slovenski štajerski sodeluje. Ne mirujmo do izvršbe! — Okrajni zastop Celje: Dr. Serbec.

Celje: Da se slovenskemu narodu dá, kar mu po cesarskih in božjih postavah gre, želi današnjemu shodu iz dna srca najboljši uspeh, in kliče vrlim zborovalcem »Slava« in »Živio« — županstvo okolice celjske. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. decembra.

— **Osebnosti.** Ravnatelj ženskega učiteljskega v Gorici gospod Štefan Križnič je imenovan strokovnim udom goriškega dežel. šolskega sveta in mu je ministrstvo poverilo tudi posle deželnega nadzornika za vse slovenske ljudske in obrtne šole v mestu Gorici, v goriški okolici in v gradiščanskem političnem okraju. — Poštar v Radovljici gosp. Fran Pavlošič je imenovan višjim poštarjem.

— **Deželni predsednik baron Hein o vseučilišču.** Včeraj dopoldne poklonili so se župan Hribar kot predsednik in jurist Rudolf Šega kot zapisnikar nedeljskega shoda ter Vaso Petričič kot predsednik pripravljalnega odbora za ta shod deželnemu predsedniku baronu Viktorju Heinu, da mu izroče na shodu sprejeto resolucijo glede ustanovitve vseučilišča v Ljubljani. Gospod deželni predsednik obljubil je odposlati resolucijo na pristojno mesto ter je pristavil, da je sam že imel priliko glede ustanovitve vseučilišča v Ljubljani poročati pisмено in ustno ne le osrednji vladi, temveč tudi cesarju samemu. Njegovo mnenje je torej na merodajnih mestih znano in temelji v prepričanju, da bi imelo vseučilišče, če se v Ljubljani osnuje, uravnano biti tako, da bi ustrezalo ne le koristim dežele kranjske in slovenskega naroda, temveč tudi onim prebivalstva v Dalmaciji in Primorskem ter eventualno tudi na južnem Tirolskem.

— **Za vseučilišče v Ljubljani** so poslale potom mestnega magistrata svoje peticije naslednje občine: A) Kranjske: Cerknica, Dol, Famlje, Jesenice, Tomišelj pri Igu in Zgornja Šiška. B) Štajerske: Sv. Andraž nad Polzelo, Drenskorebro, Hermanci, Legen, Plat, Šmartin pri Slovenjem Gradcu in Vransko. C) Primorske: Sv. Križ, Ponikve, Rodik in Škrbina. Dalje je izročilo peticijo »Bralno društvo Lipa« na Slapu. Svojemu poslancu je poslala peticijo občina Št. Jernej pri Konjicah, državnemu zboru pa krajni šolski svet na Rakeku.

— **Občina Cogetinci** pri Sv. Antonu v Slov. Goricah je včeraj sklenila prošnjo za vseučilišče v Ljubljani.

— **Deželnozborske volitve v Istri.** Politično društvo »Eidinost« je določilo za deželnozborske volitve naslednje kandidature za kmetijske občine: politični okraj koperski: Josip Kompare, župnik-dekan v Ospu in dr. Matko Trinajstić, odvetnik v Buzetu; politični okraj lošinjski: Šime Kvirin Kozulić, posestnik v Malem Lošnju in Anton Andrijić, župnik v Baški; politični okraj voloski: prof. Vekoslav Spinčič in Matko Mandić, glavni sotrudnik »Naše Sloge«; politični okraj pazinski: dr. Matko Laginja, odvetnik v Pulju in dr. Dinko Trinajstić, odvetnik v Pazinu. Za mestne skupine pa so določene nastopne kandidature: skupina Kastav-Volosko-Lovran-Moščenice: dr. Andrej Stanger, odvetnik na Voloskem; skupina Pazin-Labinj: dr. Šime Korelić, župan in odvetnik v Pazinu; skupina Buzet-Milje-Isola: Ant. Flego pok. Lovra, mlinar v sv. Ivanu pri Buzetu. Za skupino Mali in Veliki Lošinj se je določile kandidature prepustila tamošnjemu lokalnemu volilnemu odboru.

— **»Narodni dom« v Ljubljani.** Društvo »Narodni dom« ima v sredo, dne 4. decembra 1901. ob šestih zvečer v mali posvetovalnici »Nar. doma« izredni občni zbor. Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo blagajnikovo o društvenem denarnem stanju. 3. Posamezni nasveti ali predlogi.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Danes, v torek se uprizori noviteta, velezbavna francoska burka »Kontrolor spalnih vagonov«, ki je malodane po vseh večjih evropskih gledališčih stalno na repertoarju. Igra je polna najkomičnejših, francosko elegantnih situacij ter je dosegla povsod še lepši uspeh nego »Coralie & Comp.« ali »Dama Maxima«. Pseudokontrolorja igra g. Liér, ki nastopi po daljšem premoru zopet v večji komični ulogi, pravega kontrolorja pa g. Deyl. Druge večje vloge so v rokah g. Danilove, g. Verovška, gđ. Rückove in g. Danila. Ker je to ena

najboljših Bissonovih iger, opozarjamo prav posebno nanjo občinstvo, zlasti pa vse one, ki se v gledališču radi zabavajo in smejejo. Režiser je g. Adolf Dobrovolny. V četrtek, na Miklavžev večer ni predstave in je prihodnja predstava šele v soboto.

— **Akademija v proslavo 60-letnice dr. A. Dvořáka** se vrši, kakor smo že sporočili, dne 8. t. m. zvečer v Narodnem Domu. Pri koncertni akademiji sodelujejo operne pevke gđ. Nedbal, gđ. Nošmi in gđ. Romanova, gosp. operni pevec C. Vašiček, ravnatelj gosp. Fr. Gerbič, gosp. prof. Procházka in gosp. prof. Vedral. Vspored bo obsegal same skladbe dr. A. Dvořáka. Vstop ima vsakdo.

— **Splošno slovensko žensko društvo v Ljubljani.** Nedeljski čaj, ki ga je priredilo to društvo, se je kaj lepo obnesel. Gđ. Kadivčeva je imela jako zanimivo, z veliko in zaslužno pohvalo sprejeto predavanje o svojem potovanju v Djakovo in na Srbsko. Zanimanje za društvene sestanke se vedno širi, kar je gotovo jako vesel pojav. Mnogo članic je izreklo željo, naj bi se taki sestanki prirejali vsako nedeljo, če ne dežuje ali ne sneži, in se tej želji ugodi. Na razvoj našega socialnega življenja bo to samo dobro uplvalo. Pri ti priliki opozarjamo, da priredi društvo dne 22. t. m. predavanje v »Mestnem domu«, in sicer bo predaval g. dr. Ivan Tavčar.

— **Mestno ubožnico v Vodmatu** si je včeraj pod vodstvom župana Hribarja ogledal deželni predsednik baron Hein, katerega je spremljal okr. glavar Haas.

— **Slovensko planinsko društvo** je sklenilo prirejati v zimskem času vsaki teden planinski sestanek, in sicer ob sredah zvečer v restavraciji »Narodnega doma«. Prvi tak sestanek se vrši v sredo, dne 4. grudnia. Pristop imajo člani in prijatelji društva. Namen teh sestankov je, gojiti društveno življenje med planinci, posebno pa dati zunanjim členom priliko, kadar se v Ljubljani mude, da pridejo v dotiko s planinci in osrednjim odborom, ki bo de rade volje poročal o društvenem delovanju, o načrtih bodočega delovanja in dajal pojasnilo o vseh društvenih zadevah.

— **Obrtni shod**, kateri se vrši prihodnjo nedeljo, dne 8. t. m. ob 2. uri popoldne v »Mestnem domu«, obeta biti velikanski, in to je prav. Pripravljalnemu odboru prihajajo od raznih krajev naše domovine pozdravi in obeta se velika udeležba. Kakor se vidi, je ta korak nekaterih tukajšnjih poštvovalnih obrtnikov, da se skliče veliki obrtni shod s tako važnim vspehom dobil povsodi odmev. Čas je pa tudi, da se obrtniki zdramijo in prihite v nedeljo v Ljubljano, domači pa tudi ne zamude velevažnega shoda. Na noge obrtniki, pridite gotovo in točno vsi v »Mestni dom«.

— **Občni zbor ljubljanske meščanske godbe.** Opozarjamo člane in prijatelje godbe na ta občni zbor, kateri se vrši jutri, v sredo zvečer ob 8. uri v restavraciji hotela »Lloyd«. Osobito je odborova želja, da bi se tega zborovanja udeležili tudi oni, kateri so potom časnikov dali razna navodila, kako bi bilo godbo ohraniti, ter ji vir dohodkov pomnožiti. Po končanem zborovanju je godbeni koncert. Vstop prost.

— **Še iz mrtvih hočejo delati dobiček.** Pišejo nam: Naši klerikalci ne zaostajajo — kar se podjetnosti tiče, mnogo za nekrščanskimi židi. Iz vsake stvarice vedo si denarja napraviti. Morda se naši čitatelji še spominjajo rajne Magdalene Gornik na Gori pri Sodražici. Ta histerična ženska je s tem, da je s svojim šarlatanstvom ljudi sleparila, toliko »zaslužila«, da je podpirala dve cerkvi, ne da bi vzlic svoji brumnosti na-se pozabila, kajti postavila si je na Gori lepo enonadstropno hišo in si kupila zemljišče. Ljudi je sleparila s tem, da je trdila, da že od svojega šestnajstega leta ne zavžije nikake zemeljske hrane, dasi je umrla mnogo nad petdeset let stara. Hrano da ji nosi angelj iz nebes. Vsak petek se je zamaknila, o Velikinoči so se ji prikazale Kristusove rane itd. Ali je bila ta ženska telesno abnormalna ali pa je bila čisto navadna sleparka, računajoča na lahkovernost ljudstva — faktum je, da se je niti »Slovenec«, katerega zvesta naročnica

je bila, ni upal zagovarjati. L. 1896 je po božna Lenka umrla. Ljudje so pričakovali, da pridejo angelji iz nebes in jo ponesejo kar gorko tja gori. Toda, nič ni bilo in »sveto« Lenko so morali ravno tako v zemljo zagrebati, kakor zagrebejo druge navadne smrtnike. Klerikalci bi bili strašno radi, da bi se bil o njenem pogrebu zgodil kak slučaj, katerega bi se potem dalo nekako irkoristiti, toda ničesar ni hotelo biti le, če se dobro spominjam, dež je prav neznansko lil. Toda na »svetnico«, ki je pope gmotno podpirala, ne sme ljudstvo tako hitro pozabiti. Radi tega prodajajo podobice, na katerih priporočajo Magdaleno Gornik v »pobožno molitev«. Umevno je, da je ljudstvo te podobice, na katerih so po tri molitvice in eden citat iz sv. pisma, zelo kupovalo in jih še zdaj kupuje, in tako delajo popje še po Lenkini smrti kupčije na njen račun. Kdor zna, pa zna.

— **Častniški zbor ljubljanske garnizije** priredi, kakor se čuje, v prihodnjem predpustu dve plesni veselici in sicer se bo vršila prva dne 11. junuarja v kazini, druga dne 1. februarja v »Narodnem domu«.

— **Pevsko društvo »Ljubljana«** priredi sledeče zabave in sicer: Družinski večer v nedeljo, dne 8. t. m. s petjem, komičnim prizorom, šaljivo pošto, tombolo itd. Lokal: Arena v »Narodnem domu«. Božičnica na sveti večer z enakim vspehom kakor družinski večer. Lokal: Arena v »Narodnem domu«.

— **Volilo.** Pred nekaj dnevi umrla zasebnica Neža Bolka iz Ljubljane je zapustila učiteljskemu konviktu 400 K.

— **Umrl** je v nedeljo profesor na gimnaziji v Gorici g. Andrej Kragelj v starosti 48 let. Pokojnik je služboval nekaj časa v Ljubljani in je bil tu obče priljubljen ter si pridobil mnogo prijateljev. Kako je v Gorici zašel v klerikalni tabor, je starim njegovim znancem popolnoma neumevno. Kragelj je bil vrl učitelj in vesel družabnik. Slovenskemu dijaštvu je storil posebno veliko uslugo s tem, da je v prozi preložil Odisejo in Ilijado. Bodi mu ohranjen prijazen spomin. — V Ljubljani je včeraj umrl ravnatelj predilnice gosp. I. I. Meyer.

— **Električna cestna železnica.** Zadnji voz električne cestne železnice ne bo odslej več odhajal od južnega kolodvora ob 9 uri 37 min. zvečer, ampak bo čakal na tržaški brzovlak, ki dohaja ob 9 uri 44 min. Ako bi vlaka do 9 ure 50 min. ne bilo, se voz odpelje. Tudi se nam naznanja, da bodo v prihodnje sprednja vrata električne cestne železnice zaprta.

— **Ljubljansko drsalno društvo.** Jutri, v sredo, se odpre drsališče pod Tivolijem. Vstopnice za člane društva in vstopnice za sezono se dobivajo pri g. Edv. Mahrju (Židovske ulice), dnevne vstopnice pa pri blagajni na drsališču. Vsem, ki se ne izkažejo z vstopnicami, je vstop na drsališče brez izjeme zabranjen.

— **Adresna knjiga za Ljubljano** je ravnokar izšla v založbi knjigotrčca O. Fischerja. Kaj več izpregovorimo o tej knjigi jutri.

— **Bralno in pevsko društvo »Maribor«** priredi v nedeljo 8. decembra v veliki dvorani »Narodnega doma« Miklavžev večer.

— **Nogo si je zlomil** dne 1. t. m. g. Andrej Perne, nadučitelj v Šturijah na Vipavskem.

— **Porotne obravnave.** Včeraj priče so se pri tukajšnjem deželnem sodišču porotne obravnave. Pri prvi obravnavi bila je 59 let stara šivilja Marija Hinterschweiger iz Ljubljane radi hudodelstva goljufije, obsojena na pet let. — Pri drugi obravnavi pa sta sedela na obtožni klopi 17-letni Jože Anžič in 18letni Avgust Jarc, oba mehaniška vajenca iz Ljubljane, obdolžena hudodelstva tatvine bicikljev v skupni vrednosti 760 kron. Sodišče obsodilo je Anžiča na 13 mesecev, Jarca pa na 11 mesecev težke ječe.

— **Z rešilnim vozom** prepeljali so v deželno bolnico delavko Marijo Zupanovo, ki je pri Plavčevi šnopsariji v sv. Florijana ulicah padla z glavo v okno, razbila šipo in se močno poškodovala.

— **Štrajk.** Delavci krovci pri Henriku Kornu v Slomškovi ulici so danes stopili v štrajk.

— **Vlaka s konji** za Angleže v Južni Afriki sta se včeraj in danes zjutraj peljala skozi Ljubljano v Reko. Na vlakih je bilo 350 konj.

— **Izgubljene reči.** Na Mestnem trgu je izgubila zasebnica E. P. zlato uro. — Na poti od Erjavčeve ceste do Podrožnika je izgubila dekla F. H. denarnico s petakom. — Na poti po Slomškovi ulici do Šarabona v Vodmatu je neka ženska izgubila denarnico, v kateri je bilo 20 kron papirnatega denarja. Kdor je našel to denarnico, naj jo odda v šentpeterskem župnišču, kjer dobi nagrado.

— **Popravek.** V sobotnem članku je nekaj neljubih tiskovnih pomot. Popravimo naj jedno, da se tisti gospod, ki se je tudi oglašil za slov. predavanja v Gradcu l. 1871. ni imenoval dr. Radl, ampak dr. Raddi. — Poročilo o nedeljskem shodu naj dodamo, da so bili vsi govori sprejeti z viharo pohvalo, ne samo tisti, pri katerih je bilo to zabeleženo.

Telefonska in brzovarna poročila.

Dunaj 3. decembra. Klubovi načelniki imajo danes popoldne sejo, v kateri se bo razpravljalo o protestu jugoslovanskih naprednih poslancev proti sklepu hrvatsko-slovenskega kluba in slovanskega središča, da se predlog zastran ljubljanskega vseučilišča umakne.

Dunaj 3. decembra. Veleoficiozna »Wiener Allg. Ztg.« javlja, da je grof Vetter od Jugoslovancov zahteval, da mora predlog glede ljubljanskega vseučilišča priti na razpravo takoj včeraj ali da ga morajo sploh umakniti. Iz tega izhaja, da se predlog ni zapostavil, ampak v obče pokopal.

Dunaj 3. decembra. Radi nečuvence prijenljivosti nekih naših poslancev je zavladalo med dijaštvom, nestrpno čakajočim razpravo v parlamentu, skrajnje ogorčenje.

Dunaj 3. decembra. V današnji seji poslanske zbornice se je na predlog posl. Berkasa odkazala peticija celjskega okrajnega zastopa naučnemu odseku. Posl. Breiter je interpeliral prezidenta grofa Vetterja, je-li hoče prouzročiti, da pojasni ministrski predsednik, koliko je resnice na vedno ponavljajočih se grožnjah, da hoče vlada razpustiti drž. zbor. Prezident grof Vetter je odgovoril, da v tem oziru ne more ničesar storiti. Potem se je začelo prvo branje proračunskega provizorija za mesece januar, februar in marec. V imenu Mladočehov je dr. Pacak izrekel vladi nezaupnico in odločno protestiral proti grožnjam z razpustom, češ, da so te grožnje afront proti kroni in še večji afront proti parlamentu. Govorili so potem Malorus Wassilko, soc. dem. Eldersch, češki agrarec Rataj, nemški radikalec Barenther in češki socialist Choc. Kdaj bo prihodnja seja, še ni določeno: najbrž bo v petek.

Dunaj 3. decembra. Sklicuje se na poročilo »Slovenskega Naroda«, potrja vladni »Fremdenblatt«, da se je začela akcija, da se reši zavarovalnica »Unio catholica«. Ako bi ta, po vladi provzročena akcija ne imela uspeha, se »Unio catholica« siloma razpusti.

Dunaj 3. decembra. Uradni list javlja umirovljenje avstrijskega poslanika pri Vatikanu, grofa Revertere in imenovanje sek. šefa grofa Szechena njegovim naslednikom.

Berolin 3. decembra. V državnem zboru se je včeraj začela razprava o carinskem tarifu. Državni kancelar grof Bülow je carinski tarif obširno utemeljeval, povdarjaje zlasti, da je Nemčija na polovico agrarna, na polovico pa industrijalna država, in da torej treba tudi agrarne interese. Zajedno je izjavil, da se hoče vlada tudi še v naprej držati politike trgovskih pogodb z inozemstvom.

Slovenoi in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!
--

Kufeke-jeva

NAJBOLEJŠA HRANA ZA ZDRAVE IN
V ČREVILH BOLNE OČROKE

moka za otroke

Izborno deluje

Tanno-Chinin tinktura za lase

okrepčuje in ohranja lasišče in preprečuje izpa-
danje las.

Cena steklenici z rabilnim navodom 1 K.

Jedina zaloga:

dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana
Resljeva cesta št. 1, zraven cesar Franc Jožefovega
mostu. (27-48)

Meteorološki poročilo.

Vidna ud. morjem 900-3 m. Srednja vršna Mak 750-3 mm.

Dec.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Možna v 24 ur
2	9. zvečer	741.8	-16	sl. szahod	megla	
3	7. jutraj 2. popol.	739.5 737.3	-47 -18	sl. sever sl. szah.	megla sk. oblač.	0.0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura -16°, nor-
male: 0.2.

Dunajska borza

dne 3. decembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98
Skupni državni dolg v srebru	98.80
Avstrijska zlata rent	118.85
Avstrijska krona rent 4%	95.85
Ogrska zlata rent 4%	118.50
Ogrska krona rent 4%	94.25
Avstro-ogrski bančni delnice	1605
Kreditne delnice	651
London vista	239.35
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.15
90 mark	23.44
90 frankov	19.05
Italijanski bankovci	93.25
G. kr. čekini	11.31

Zahvala.

Globoko ginjeni se najiskrejeje za-
hvaljujemo vsem prijateljem in znan-
cem, ki so naši nepozabljivi, prehitro
preminuli hčeri oziroma sestri in teti,
gospodični

Ani Tominc

telegrafistki

izkazali zadnjo čast s spremstvom in
lepimi venci. Posebno se pa zahvaljujemo
gg. kolegijam in gg. kolegom za njih
mnogoštevilno udeležbo in krasni venec,
zboru poštinih uslužbencev za spremstvo
pri pogrebu in ganljivo petje v hiši ža-
losti in na grobu, ter prijateljem in
znancom, ki so prišli za dežele spremljat
nenadomestljivo pokojnico na zadnji poti.
Vsem prisrčna zahvala in prošnja, da
ohranijo predrago pokojnico v blagem
spominu.

V Ljubljani, 2. decembra 1901.

(2652) **Žalujoči ostali.**

Seno

in **sladko otavo**, več 100 met. centov
kakor tudi več 1000 **sadnih dreves**

— **proda** — (2625-2)

T. Grah, Ponikva ob juž. žel. (Štajersko.)

Najfinejši

cvetlični med

iz čebelnjaka **Babnikovega v Dravljah**,
z jamstvom pristnosti in čistosti, prodaja v ste-
klenicah po 1/4, 1/2 in 1/1 kilo

Edmund Kavčič

trgovina delikates, v Ljubljani, Prešer-
nove ulice. (12-239)

!! Božična prilika !!

Čudovito po ceni!

400 komadov za 1 gld. 80 kr.

Lepo pozlačena ura z verižico s triletnim
jamstvom, 6 komadov la žepnih robcev, 1 pre-
stavnostno pat. žepno pisalo orodje iz nikla, 1 sve-
krasni album s slikami, obsega 36 podob, najkras-
nejših na svetu, 1 računski stroj „Patenta“, kateri
izračuna sam najtežavnejše naloge, k temu podu-
čilo, 1 podstavek na pisma za vsakogar poraben,
5 komadov prelepih razglednic, 5 komadov čudo-
vitih orakelnov egiptovskih vedeževalcev, kateri
vzbujajo veliko veselja, 1 garnitura manštetnih in
srajčnih gumbov iz double-zlata, s patent. zakle-
palom, 3% zlata, 1 lepo dišeče toaletno milo, 1
fino žepno toaletno zrcalo, 1 prakt. žepni nožek,
1 fin nastavek za smodke iz jantara, 1 modern
prstan za gospode z imit. druguljem, 20 kom.
predmetov za dopisovanje in še 300 raznih pred-
metov, ki so za hišo potrebni. Vse skup z uro,
ki je sama vredna tega denarja, stane **1 gld. 80 kr.**
Odpošlila po poštnejem povzetju ali
če se denar prej pošlje. (2658)

Oh. Jungwirth

Krakovo št. 64.

Riziko je izključeno. Za neugajajoče se vrne denar.

gozdar ali oskrbnik

se priporoča izvežban mož v tej stroki.
Ponudbe pod „gozdar“ na upravni-
štvo »Slov. Naroda«. (2654)

Gostilna

v Škofji loki „pri Finfarju“

pri koji je ledenica za zalogo piva in
stara kupčija z vinom na debelo ter
hlev za voznike, se odda takoj v
najem.

Natančneje se izve pri **L. Lavrič-u**
v Škofji loki. (2651-1)

Ciril-***

Metodov

stenski-*

skladni *

koledar *

— **je izšel** —

v lični moderni obliki s po-
dobno slovanskih blagovest-
nikov v barvah.

Cena izvoda K 1-40,

po pošti 20 vinarjev več.

Dobiva se v trgovinah v

Ljubljani in pri založniku

* **Tiskarna ***

A. Slatnar

* v Kamniku. *

(2434-3)

Zrebanje nepreklicno

16. januarja 1902!

Srečke za ogrevalne sobe

(Wärmestuben-Lose)

Srečka à 1 krono

Glavni dobitek

kron **40.000** vred-
nosti

priporoča (2659-1)

J. C. MAYER

v Ljubljani.

Zasebna plesna šola

v veliki dvorani hotela „pri Maliču“.

Usojam si velecenjenemu p. n. občinstvu pripomniti, da sem pričel z zasebnim poučevanjem v plesanju. Za gospode in dame vsak torek in petek ob 1/2 8. uri zvečer. Pri-
vaten pouk za otroke in mladeniče iz boljših rodbin vsak petek od 5.
do 7. ure zvečer.

Začetkom decembra otvorim nov specialen tečaj za poučevanje v ples-
anju samo za dekleta vsak ponedeljek od 6. do 8. ure zvečer.

V posebnih urah se poučuje ob vsakem dnevnem času. Pouk v plesanju za zasebna
društva in zasebne hiše v vseh antičnih in modernih plesih po lehi in hitro umljivi metodi.

Vsopred novih in modernih figuriranih plesov: **Dancing, Washington-, Bos-
ton-valček (amerikanski), Bohemienne, Seccsion, Universell** (figurirani
valček), **Pas de Patineurs, Mignon, Arcadian, Edelweiss, Hilaris, Season.**
Najnovejši Foot-Ball.

Zgasi in vpiše se lahko vsak dan od 11. do 12. ure pred poldnevom in od 3. do 4. ure
popoldne v hotelu „pri slonu“, sobna števil. 85.

Z velespoštovanjem

Giulio Morterra,

plesalni mojster.

(2643)

PARIŠKA RAZSTAVA 1900: „GRAND PRIX“.

Najvišje odlikovanje!

Na 7 prejšnjih razstavah odlikovano s prvimi darili.

Le pristno s **1860** na **podplatu.**
T.P.A.P.M.
C. NETEPSPYR

Šentpeterburške
galošne
čevlji za sneg, Storm Slippers

Vsak dan se izdelava
v tovarni
40.000 parov!

Samojedini kontrahenti: **Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.**

V Ljubljani se dobivajo pri znanih trgovcih: **J. S. Benedikt, Ernest Jeuniker,
Henrik Kenda, Ivan Kordik, Anton Leutgeb, Karl Recknagel, Albert
Schäffer, F. M. Schmitt, Fran Szantner** itd. (2608-3)

Posestvo

na Koroškem se takoj prodaja radi
rodbinskih razmer. — **Potrebna**
glavnica 70.000 kron. 2597-3
Letni čisti dohodek 8-10.000 K.

Vpraša se **Celovec, poste re-**
stante pod „Glücklich 1000“.

Nogavice, obujke, jo-
pice, spodnje kikirje itd.
iz prava vrste preje,
ovčje volne in flora,
kakor tudi oblekice za
otroke, plaščke, avbice
in klobučke

ima **gotove** kakor tudi po meri naprodaj
samo (2656-1)

Ana Haring

strojno pletenje in konfekcija za otroke

Dvorski trg št. 1

nasproti „Narodne kavarne“

prej v Židovskih ulicah št. 8.

Posebno opozarjam svoje čestite
odjemalce na moje nogavice lastnega
izdelka, katere navzlic povišanih cen
volne prodajam po s'arih navadnih cenah.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiš.
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiš, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Beifling
v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri
5 m jutraj osonni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal
v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiš, Pon-
tabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob
3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiš, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob je-
zeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez
Klein-Beifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Ma-
rijine v are, Heb, Franzove v are, Karlove v are, Prago,
(direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via
Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiš,
Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. Trst-
Monakovo direktni vozovi I in II. razreda. — Proga
v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri
17 m jutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz
Trbiša. Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak z Du-
naja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzens-
festa, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna,
Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I.
in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m jutraj osonni
vlak iz Trbiša. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni
vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba,
Marijinih varov, Plzna, Prage, direktni vozovi I. in
II. razreda, Budejovice, Solnograda, Linca, Steyra,
Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella
ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mo-
horja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne
osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka,
Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pon-
tabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Du-
naja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga
iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri
in 44 m jutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob
8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol.
v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj,
ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob
10 uri 5 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru,
poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v
oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.
Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m
dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in
samo v oktobru. (1393)

Trgovski pomočnik

dobro izurjen v železnini in špeceriji se
tako sprejme pri tvrdki: (2613-3)
Frid. Homann v Radovljici.

Mladenich

ki je dovršil kranjsko kmetijsko šolo na
Grmu z dobrim vspehom in je že skozi
dve leti samostojno gospodaril, želi za-
radi premenjenih razmer **primerne**
službe. (2657-1)
Naslov pove upravništvo »Slov. Nar.«.

trgovski pomočnik

želi premeniti svojo službo. Izur-
jen je v galanterijski in špecerijski stroki.
Ponudbe sprejema **V. D. poste**
restante Ribnica. (2653-1)

Velika gostilna

v večjem trgu na Dolenjskem
se dá na račun ali v najem.

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Več dacarjev

vzprejme
zadruga užitninskega odkupa v
Radovljici.

Ponudbe do 15. decembra t. l. na
gorenjo zadrugo. (2640-2)

C. kr. dražbeni urad

(2374) — **Dunaj** — (11)
I., Dorotheergasse 17

prevzema za licitacije: glaso-
virje, harmonije, dobro pohi-
štvo, okrasne komade, vozove,
ekvipaže, premične reči iz za-
puščin in preseljevanja, kakor
sploh vsakovrstne predmete.
Zgasi se vsak dan od 8.—12. ure.